

КОВАЛЬЧУК І.В., канд. с.-г. наук, зав. кафедри технологій виробництва продукції тваринництва;
СЛЮСАР М.В., канд. с.-г. наук, доцент кафедри технологій виробництва продукції тваринництва
Поліський національний університет, Житомир

ДУАЛЬНА ФОРМА ОСВІТИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»

Підвищення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти на ринку праці вимагає впровадження таких освітніх програм технологій навчання та їх форм, які б забезпечили якість підготовки майбутніх фахівців. На це спрямовано зусилля науково-педагогічних працівників, гарантів під час розробки та впровадження освітніх програм і робочих навчальних планів.

Інноваційні технології і прогресивні зміни у сфері виробничих процесів, характерні для сучасного агросектору, потребують висококваліфікованих фахівців. Водночас моніторинг освітнього процесу засвідчив цілу низку проблем у їх підготовці: перевага теоретичного навчання без достатньої прив'язки до практики, морально застарілі методи викладання, що не відповідають ринку праці, дефіцит кваліфікованих викладачів – все це зумовлює значний відтік молодих фахівців із сільських територій [1].

Освіта має бути мобільною, швидко реагувати на будь-які зміни в житті суспільства, потреби сьогодення, що зумовлює необхідність та доцільність впровадження дуальної освіти у ЗВО [2–5].

У цьому аспекті необхідно розробляти нормативну базу, що регламентує взаємовідносини між закладами вищої освіти і підприємствами, організаціями та установами щодо проведення практики студентів; упровадження модульної побудови освітнього процесу, зміна співвідношення навчального часу тощо. [4].

Узагальнені пріоритети впровадження системи дуальної освіти акумулюють у висновках МОН України [3], а досвід Німеччини – у статті У. Мілла [6]. Певний досвід організаційної та педагогічної підтримки впровадження елементів дуальної освіти накопичено і в Поліському національному університеті (м. Житомир) [7]. Це єдиний в державі аграрний заклад вищої освіти екологічного спрямування та єдиний в області національний заклад вищої освіти, який є базовим з підготовки фахівців для більшості галузей економіки Полісся.

Основними вимогами сьогодення є забезпечення відповідного рівня підготовки і знань для працевлаштування за спеціальністю і відповідності актуальним критеріям та вимогам працедавця. Задля цього налагоджено тісну співпрацю з виробниками і підприємствами, у рамках якої узгоджуються навчальні плани профільних дисциплін, проводяться ознайомчі екскурсії, студенти мають можливість проходити на їх базі практику і стажування.

Зокрема, у минулому році стартував пілотний проєкт з дуальної освіти, який реалізується спільно з групою найбільших в Україні підприємств, що займаються виробництвом органічної продукції: ПП «Галекс-Агро», ТОВ «Органік Мілк», ТОВ «Органічний м'ясний продукт» та інші. Студенти різних спеціальностей мають змогу працювати на виробничих потужностях провідних органічних підприємств країни з можливістю подальшого працевлаштування. Вони можуть перевірити свої теоретичні знання, а також здобути практичні навички і досвід відповідно до обраної професії. Власне, дуальна форма здобуття освіти передбачає поєднання навчання у закладах освіти з навчанням на робочих місцях для набуття певної кваліфікації. Таке навчання повноцінно оплачується, студенти забезпечені житлом. Між студентом та підприємством на термін навчання укладається договір, в якому чітко прописано правила та умови навчання студента, оплату виконаних робіт, місце проживання, харчування тощо. Як правило, договір укладають на півроку, тобто один семестр, після закінчення дії договору його можна переукладати або студента автоматично переводять на очну форму навчання. За групою студентів кожної спеціалізації від університету закріплюють куратора, який безпосередньо слідкує за освітнім процесом на виробництві.

Для успішного впровадження дуальної освіти, на нашу думку, потрібно забезпечити такі умови навчання:

- практико-орієнтований зміст навчального плану спеціальності;
- забезпечення наскрізної практичної складової (робота в організаціях і установах соціальної та соціокультурної сфер);
- залучення фахівців-практиків для проведення занять;
- забезпечення гнучкого розкладу для можливості проведення занять на базі підприємств, установ, громадських організацій;
- активні форми навчальної роботи, лекції, практичні заняття в малих підгрупах, тренінги, кейс- і проєктні методи;
- самостійне навчання з консультаційною підтримкою викладача;
- формування навичок проєктної діяльності та впровадження проєктних технологій.

Таким чином, впровадження дуальної форми освіти надає можливість студенту краще опанувати теоретичний матеріал, підвищити мотивацію у здобутті належного фаху, а працедавцям – оцінити якість підготовки майбутніх фахівців і внести пропозиції до формування освітньо-професійних програм.

Література

1. Дуальна освіта вже не міф. URL : <https://a7d.com.ua/novini/41427-dualna-osvta-vzhe-ne-mf.html>.
2. Дуальна освіта: ми здолаємо кадровий голод // Освітня траєкторія. Інф. Вісник ММУВФПО. Жовтень 2019. № 3 (3). С. 2–4.
3. Дуальна освіта. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-nakazu-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-profesijnoyi-profesijno-tehnichnoyi-osviti>.
4. Коркуна О. І. Сучасні процеси розвитку дуальної освіти: запорука стабільності кадрового потенціалу. 2018. Вип. 4 (132). С. 90–94. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2018_4_18.
5. Впровадження елементів дуальної освіти в систему вищої освіти в Україні // Маркетинг в Україні. 2016. № 6. С. 48–52.
6. Мінн У. Дуальне навчання: досвід Німеччини // Маркетинг в Україні. 2016. № 6. С. 53–62.
7. Положення про порядок організації та проведення дуального навчання у Житомирському національному агроекологічному університеті. Житомир, 2019. 6 с.